

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt Primvm. Joannes a Chrysostomus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

CAPVT XXXIII.

Gregorius IX. Decano, & Sacristia Engo.

Transmissæ nobis litteræ continebant, quod significantibus Episcopo, & Capitulo Xanton. quod quadragenarius Canonorum numerus institutus in eorum Ecclesia non poterat observari, pro eo, quia non sufficebant Ecclesiæ facultates, vobis dedimus in mandatis, ut Canonorum, & præbendarum numerum juxta facultates Ecclesiæ moderantes, statueretis eundem firmiter observari: vos verò invenistis prædictæ Ecclesiæ facultates, à tempore statuti numeri adeo excrevisse, quod absque mutilatione præbendarum major haberi posset numerus in eadem; quare quæsitus, an per moderationis verbum literis nostris appositum eundem numerum augmentare, vel minuere deberetis. Quocirca mandamus, quatenus si veteres non sunt minutz præbendæ, cum moderatio locum non habeat, ipsarum, & Canonorum numerum dimittatis in eodem statu, in quo hæctenus dignoscitur exstitisse, in utilitatem ejusdem Ecclesiæ convertentes augmentum suorum reddituum, donec duxerimus aliter disponendum.

NOTÆ.

de quibus egi in cap. final. de corpore vitia.

b' Moderantes.] De numero Canonorum augendo, vel minuendo juxta proventus & redditus Ecclesiæ, egi in cap. cum M. de consuet.

2

a Engo.] Engolismensi videlicet, quæ est Ecclesia Cathedralis in Gallia in Comitatu Burdegalensi, ubi etiam est Ecclesia Xantonensis,

TITULUS XLI

De Regulis Iuris.

CAPVT PRIMVM.

Joannes Chrysostomus.

Omnis res per quascunque causas nascitur, per easdem dissolvitur.

NOTÆ.

I. a Chrysostomus.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 1. & in Decreto Ivonis p. 8. cap. 233. & sub nomine Paleæ citatur textus hic à Gratiano in cap. omnis 4. 27. q. 2. & in margine hujus textus additur homil. 32. in Mattheum, in opere imperfecto: & extant verba hæc volum. 2. ejusdem D. Chrysostomi, ubi alia 27. homiliae extant, ut jam notavit Antonius Augustinus in presenti.

penult. Instit. de jure natur. testamentum testamento rumpitur, l. 1. §. 2. ff. de injusto rupto: obligatio verbis contracta contrariis verbis tollitur, l. an inutilis 8. §. acceptum, ff. de accept. l. debitor 36. ff. de jure dot. similiter obligatio ex consensu orta contrario consensu dissolvitur, l. si unus 27. §. pactum ff. de pactis, l. 1. 2. §. 4. Cod. quando liceat ab emptione, l. 72. ff. de contrah. emption. & sic hypotheca, quæ nudo consensu contrahitur, l. si tibi 17. §. de pignore, ff. de pactis, nudo pacto tollitur, l. 2. C. de remiss. pignor. l. 10. C. de pignor. Sic etiam quia servi manu capiuntur, unde mancipia appellantur, l. 4. in fine, ff. de stat. hominum, Varro lib. 5. de lingua Latina, ut à potestate liberentur, è manu emittuntur, l. 4. ff. de just. & jur. & sicut inter solemnitates testamenti testes signatorii adhibebantur, ita in ejus apertura eosdem testes vocari oportuit, l. 4. l. sed si major 6. ff. testamenta quemadmodum, Paulus lib. 4. sentent. tit. 6. & sicut clericus cum ordinatur, calicem & cætera ornamenta ecclesiastica accipit, ita & eadem illi auferuntur cum degradatur, cap. Episcopus 11. q. 3. cap. 2. de poenit. lib. 6. quod & in exauratione militis observatur, l. 2. §. ignominia,

COMMENTARIUM.

2. Regula hæc in jure civili expressè traditur in l. nihil tam naturale 35. ff. de R. l. l. prout, ff. de solut. & magna nititur ratione, quoniam generationes, & corruptiones ex contrariis in contraria fiunt. D. Thomas 1. p. 9. 7. art. 6. Unde jura civilia civili commento solvuntur, §. minus Instit. de heredit. qua ab incest. naturalis obligatio naturali ratione solvitur, l. Scichum 95. §. naturalis, de solut. pactum pacto abrogatur, l. si unus 27. §. pactum, ff. de pactis: lex lege tollitur §.

Hb. 4

minia, ff. de his qui not. infam. Illustrat Petrus Faber *lib. 1. semestr. cap. 17.* Langleus *lib. 13. semestr. cap. 1. & 2.* immò jure civili attento hæc regula valde vigeat in matrimonii dissolvendis; nam sicut in matrimonio flaminis contrahendo confarreatio intercedat, Ulpianus *tit. 9.* Plinius *lib. 18. hist. cap. 3.* Tacitus *lib. 4. annal. sic in eo dissolvendo diffarreatio desiderabatur.* Festus verbo *Diffarreatio*; & sicut in contrahendis nuptiis claves tradere moris erat, ita etiam in dissolvendis earumdem solennis fuit ademptio. Tul. *phil. 3. D. Ambrosius epist. 75.* & sicut in contrahendo matrimonio certæ verborum formulæ usurpari consueverant, *Vbi tu Cajus, & ego Cajo,* Tul. *in oratione pro Murena, Quintilianus lib. 1. cap. 7. & lib. 5. cap. 10.* sic in dirimendo certæ fuerunt et-

iam verborum conceptiones usitatae. *l. 2. ff. de divor. tit. 1. probavi in cap. 1. eod. tit.* & ut nuptiæ testato fiebant, hoc est presentibus testibus, *l. uxor, C. de repud. Juvenal. satyr. 10.*

Venit cum signatoribus auspex.

Apulejus *lib. 6. de asino*; ita repudium ratum esse non poterat, nisi septem testibus adhibitis, *leg. nullum, ff. de divor.* Et tandem sicut mulier cum nubebat, deducebatur in domum viri, *l. mulierem 5. ff. de ritu nupt. l. penult. ff. de donat. inter;* ita in casu divortii mulier de domo expellebatur. Quintilianus *declamat. 2. 6.* Illustrat Forneri *lib. 1. rer. quod. cap. 9.* prosequuntur alia exempla Petrus Faber, Gothof. Bronchorst, & Cujac, *in d. l. nihil tam naturale 35. ff. de R. I. Gibal. in presenti.*

CAPUT II.

a Beda in homilias

EStote misericordes, &c. Hoc loco nobis nihil aliud præcipi existimo, nisi ut ea facta, quæ dubium est, quo animo fiant, in meliorem partem interpretemur. Quod enim est scriptum: Ex fructibus eorum cognoscetis eos; de manifestis dictum est, quæ non possunt bono animo fieri, ut stuprum, blasphemia, furta, ebrietas, & similia, de quibus nobis permittitur judicare.

NOTÆ.

- I. a **Beda.**] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 7.* & hæc verba reperiuntur inter opera ipsius Venerabilis Bedæ in Lu-

eam lib. 2. cap. 24. & Raymondus hanc regulam transcripsit ex dicta prima collectione, ubi *cap. 2.* extrat alia D. Augustini ad idem significandum his verbis: *Innuis, quod ambigua debemus in ambigam partem vertere.*

CAPUT III.

a Idem.

Qui scandalizaverit, &c. Utilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur.

NOTÆ.

- I. a **Idem.**] Sic etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 9.* & verba hæc extant apud ipsum Bedam *ad caput 9. D. Marcæ*; & hanc eandem regulam antea expresserat, deduxeratque ex evangelico textu D. Matthæi, *cap. 15.* D. Gregorius *lib. 1. in Ezechielem, homil. 7.* ibi: *Ex qua re nobis considerandum est, quia in quantum sine peccato possumus, vitare proximorum scandalum debemus; si autem de veritate scandalum sumitur, utilius permittitur nasci scandalum, quam veritas relinquatur.* Idem Gregor. *lib. 9. regestr. epist. 39. ad Theodistam Patriciam*, a quo acceperunt D. Bernard. *in apolog. ad Guillelmum Abbatem*, §. *jam verò, in fine*, ibi: *Ipsis itaque illud Gregorianum respondeo: Melius est, ut scandalum oriatur, quam*

veritas relinquatur. Et in Epistola 34. ad Drogonem, & *tract. de precept. & dispens. cap. 12.* D. Thomas 2. 2. q. 43. *art. 7.* Consonant etiam textus *in cap. nisi 10. vers. Pro gravi, de renunc. cap. inter verba 55. vers. Si autem 11. q. 3. cap. si illa 23. r. q. 7. cap. 2. de novi oper. nunc.* & rectè ea jura de scandalo passivo, pro quo veritas nunquam deferenda est, acceperunt Covar. *in regul. peccatum, 1. p. num. 4.* Mancinus *genial. cent. 1. cap. 113.* Valquez *in opusculo de scandalo, ad q. 43. D. Thomæ, art. 2. 3. usque ad 8.* Facit Tertull. *de velandis virginibus, cap. 3.* ibi: *Bona res neminem scandalizant, nisi malam mentem; agnoscant malum suum, quæ de tali bono scandalizantur.* Plura de scandalo vitando, vel non, congeffit Salgado *de recent. Bullar. part. 1. cap. 4.* Gibal. *in presenti.*

CAPUT IV.

a Idem super Marcum.

Quod non est licitum in lege, necessitas facit licitum; nam & sabbatum custodiri præceptum est: Machabæi tamen sine culpa sua in sabbatho pugnabant. Sic & hodie, si quis jejunium fregerit ægrotus, reus voti non habetur.

NOTÆ